

Polska Izba Mleka apeluje do Ministra Rolnictwa o likwidację Funduszu Ochrony Rolnictwa!

Polska Izba Mleka od lat działa na rzecz swoich członków oraz branży mleczarskiej, dlatego też nie może pozostać obojętna wobec nowych przepisów mających wpływ na sektor. Jedną z ustaw niekorzystnie wpływających na sektor jest ta z 9 maja 2023 r. – ustawa o Funduszu Ochrony Rolnictwa (Dz. U. z 2023, poz. 1130).

13 maja 2024 r. Agnieszka Maliszewska – Dyrektor Biura Polskiej Izby Mleka skierowała pismo do Czesława Siekierskiego – Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi, w którym PIM wnioskuje o likwidację Funduszu Ochrony Rolnictwa oraz o zwrot środków dotychczas naliczonych i pobranych na ten cel od dostawców produktów rolno-spożywczych uznając funkcjonowanie Funduszu za niecelowe.

Rozwiązania zawarte w ustawie, które budzą nasze wątpliwości to: utworzenie jednego funduszu dla wszystkich branż, obligatoryjność wpłat na Fundusz, ignorowanie faktu obowiązujących już rozwiązań prawnych w tej sprawie, dysproporcja pomiędzy liczbą podmiotów zobowiązanych do wpłat i uprawnionych do rekompensat, zwiększenie obciążeń administracyjnych oraz negatywny wpływ FOR na ceny skupu, a także zbyt długi okres do wypłat rekompensat. – przekazano w postulacie.

Wpłaty wszystkich sektorów rolnych do jednego funduszu oznaczają, że np. producenci mleka będą finansować ewentualne straty poniesione przez dostawców innych surowców rolno-spożywczych. Biorąc pod uwagę rozmiary produkcji w poszczególnych branżach dostrzec możemy istotne różnice pomiędzy wysokością wpłat, których dokonywać będą poszczególne sektory, przy jednoczesnym różnym ryzyku wystąpienia niewypłacalności podmiotów skupujących w zależności od rynku, na którym działają. Zdaniem Polskiej Izby Mleka wysoce prawdopodobne jest, że branża mleczarska będzie ponosić koszty niewspółmierne do korzyści płynących z istnienia takiego funduszu.

Rozpatrując obligatoryjność wpłat środków zarobionych przez rolników (i to za pośrednictwem podmiotów skupujących) i przekazywania ich na fundusz, należy na to spojrzeć jak na rozwiązanie, które nosi znamiona podatku, co już samo w sobie dyskwalifikuje ten sposób finansowania Funduszu. Jednocześnie taki system może oznaczać obciążenie rolników kosztami cudzych, nieudolnych, albo nierządno celowych i patologicznych działań, co jest rozwiązaniem nieuczciwym w stosunku do producentów. – czytamy w dalszej części pisma do Ministra.

Warto zwrócić również uwagę, że funkcjonowanie Funduszu może obniżać ceny skupu produktów rolnych, w tym mleka, ponieważ wpłaty na Fundusz pochodzące od dostawców produktów rolno-spożywczych muszą zostać uwzględnione przez podmioty skupujące podczas kalkulacji cen skupu. W aktualnej sytuacji rynkowej, przy ciągle wysokich kosztach produkcji oraz pogarszających się nastrojach na wsi, wywołanych chociażby destabilizującym dla polskiego rynku importem zboża z Ukrainy, dodatkowe obciążenie dla rolników w postaci obowiązkowej składki na Fundusz jest szkodliwe.

Warto również zaznaczyć, że obecnie funkcjonują narzędzia nacisku, umożliwiające egzekwowanie płatności, które wynikają m.in. z ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych (Dz. U. poz. 1649), czy z ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 351) jak i postanowienia umowne (wstrzymanie dostaw, kary umowne itp.). Dlatego w tym kontekście wprowadzenie kolejnego rozwiązania zabezpieczającego uważamy za zbędne, zwłaszcza że niesie ono ze sobą realne obciążenia finansowe. – czytamy.

Wpłaty na Fundusz są dokonywane przez podmioty prowadzące skup, przechowywanie, obróbkę lub przetwórstwo produktów rolnych i będące jednocześnie płatnikami podatku VAT. Jednakże zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy producenci rolni będą otrzymywać rekompensaty ze środków finansowych

Funduszu, w przypadku niewypłacalności wszystkich podmiotów spośród których nie wszystkie muszą być płatnikami podatku VAT. Na uwagę zasługuje fakt, że grono producentów rolnych uprawnionych do uzyskania rekompensat jest większe, niż grono producentów, którym potrącana jest część dochodów na rzecz Funduszu.

Jest to w opinii Polskiej Izby Mleka nie tylko niesprawiedliwe (z punktu widzenia producentów rolnych, których część dochodów zasila Fundusz), ale również dobitnie pokazuje podatkowy charakter Funduszu Ochrony Rolnictwa.

Wprowadzenie mechanizmu rekompensat może prowadzić do nadużyć, takich jak oferowanie na rynku zawyżonych cen skupu przez nieuczciwych odbiorców, nie dbających o to, czy będą w stanie później (na podstawie faktur z odroczonym terminem płatności) zapłacić rolnikom. Jednocześnie perspektywa otrzymania rekompensaty może zachęcać producentów rolnych do ryzykownych, nieodpowiedzialnych zachowań rynkowych – tj. podejmowania współpracy z podmiotami o wątpliwej reputacji, w zamian za obietnicę wyższej ceny. Wszystko to spowodować może spekulacje cenowe, okresowe wstrzymywanie dostaw, a związane z tym problemy w dostępności surowca na rynku będą wpływać na brak należytego zaplanowania przetwórstwa i zmuszać firmy do posiłkowania się zakupem surowca spoza Polski lub nawet spoza UE.

Zapisany w ustawie mechanizm zaspokajania roszczeń i wypłat rekompensat (art. 10, 12 ustawy) nie pozwala na realizację zasadniczego celu ustawy tj. kontynuowanie przez producentów rolnych produkcji rolnej, spłaty ciężących na nich zobowiązań lub kredytów oraz na zaspokojenie bieżących potrzeb życiowych rodziny. Zgodnie z art. 10 ustawy, rekompensaty przyznaje się w przypadku uznania danego podmiotu skupującego za niewypłacalny. Istotne pozostaje, iż postępowanie upadłościowe może trwać od około roku do nawet kilku lat a wnioski o rekompensatę może zostać złożony jedynie w ściśle określonym terminie. Rozwiązanie takie w istocie oznacza, że od momentu braku zapłaty za dostarczone produkty rolne, do uzyskania rekompensaty może minąć nawet kilka lat.

W świetle przedstawionych powyżej wątpliwości, w miejsce dalszego funkcjonowania ustawy o Funduszu Ochrony Rolnictwa, proponujemy podjęcie prac nad rozwiązaniami prawnymi, które będą miały na celu likwidację aktualnie obowiązującej ustawy o Funduszu Ochrony Rolnictwa, umożliwiające zwrot producentom rolnych dotychczas pobranych i ewentualnie przekazanie do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa środków zasilających Fundusz. Rozwiązaniem może okazać się także wprowadzenie dobrowolnego ubezpieczenia dla producentów rolnych od skutków niewypłacalności podmiotów skupujących płody rolne.

Dobrowolność takich polis pozwoliłaby precyzyjnie określić zainteresowanie rolników tego typu zabezpieczeniem przed problemami z niewypłacalnością podmiotów skupujących, bez takiego czynnika jak przymus ponoszenia kosztów cudzej nieudolności lub niegospodarności. – powiedziała Dyrektor Biura PIM - Agnieszka Maliszewska.